

**Carta oberta a Joan Reventós i Carner
Maria Badia i Cutchet
(La Rosa, març de 2004)**

Estimat Joan,

Em volia acomiadar de tu, no vaig ser-hi a temps. De vegades, realment no és possible acomiadar-se d'algú, perquè ha estat una mort inesperada; però moltes altres, tenim davant una mort anunciada, sabem que aquella persona es troba en la recta final de la vida, i no sé per quin estrany sentit del pudor no ens acomiadem d'ella. Em va passar amb el meu pare, amb la meva mare, i m'ha passat amb amics i amigues molt propers. També m'ha passat amb tu, Joan. I ara voldria que aquesta carta servís de comiat.

La nostra amistat i estima no ve de tan lluny com de ben segur la de molts altres companys i companyes: només fa 25 anys.

Ens vàrem conèixer personalment el gener del 85, mitjançant Raimon Obiols, que s'havia succeït en la Primera Secretaria del PSC. Em vaig trobar davant d'un home que tenia en el seu aspecte i en la manera de fer alguna cosa de pagès, un home amb una gran vitalitat que uns ulls entremaliats -darrera d'unes ulleres massa grans- delataven. Un home directe, net, transparent i valent. Un home que, ara penso, devia tenir una gran seguretat, perquè donava la impressió que no havia de "fer veure res". Era tal com raja: una barreja de pagès i d'intel·lectual, però sobretot un home compromès.

Compromís, quina paraula tan esplèndida! Sobretot pels temps d'avui, en què sembla que només el seu so ja fa arrencar a córrer. El compromís no està de moda, no és gent triomfadora, no és de la gent que sap adaptar-se i acomodar-se a les noves situacions –i aquí faig servir "adaptar-se" en el sentit més ampli i més pejoratiu: "el que dic avui, caduca com els iogurts. Si cal, demà pensaré el contrari i a més a més ho defensaré amb tota la legitimitat".

Joan, com et trobem a faltar! Només fa unes setmanes, però els últims tres anys que ens havies d'aconsellar, de ser al nostre costat, la fatalitat –maleïda fatalitat- et va allunyar, et va anar minvant les teves capacitats de comunicació i a poc a poc ens vàrem anar quedant orfes. I ara, justament ara, que no diré més que mai, però si una vegada més, necessitàvem la teva claredat, la teva valentia, el teu gran respecte. Respecte pels teus ideals i respecte també per aquells que no els compartien. Perquè, Joan, tu has estat, a la vegada, tossut i pactista. Has defensat fins al final allò en què creies i a la vegada sabies dialogar i pactar amb els teus opositors, si això podria fer avançar, encara que només fos un petit pas, cap a la consecució dels teus objectius.

I tots els que hem estat al teu costat, crec que tot s'hi i totes, sense excepció, ens hem sentit estimats, mimats, protegits i ens has reconegut la nostra feina abastament. Tot semblava clar, des de les qüestions més espinoses, més complexes, fins les més senzilles. De seguida tots sabíem el que calia fer. Treballar al teu costat ha estat tot un privilegi i una escola no només de la política, sinó de la vida, del respecte, de la humilitat i la generositat.

Deixa'm, però, que faci també esment d'algunes de les coses de les quals ara diríem allò "necessita millorar". La teva impaciència i la teva mala lletra. La teva cal·ligrafia era com un malson. No eren lletres, eren gargots. Crec que érem molt poques les persones capaces de

desxifrar-los. Val a dir que, a partir d'aquest aprenentatge, estem capacitats per a desxifrar el que faci falta.

Eres molt impacient. No suportaves haver-te d'esperar, ja fos en el restaurant, per una trucada o una carta... Recordo que, malgrat la teva fama de garrepa que, per cert, et disputaves amb l'Ernest Lluch, ens convidaves a dinar els dies de Ple en un petit restaurant prop del Parlament de Catalunya, que malauradament ja no existeix i on es menjava molt bé. La mestressa, molt amable i polida, només d'arribar ja ens portava el vi, olives i fuet per picar. I si algun dia trigava una mica més de l'habitual, ja t'impacientaves. T'agradava molt menjar. La Pepa mirava de controlar-te, però de tant en tant buidaves la nevera, d'amagat.

Calia que tot s'enllestís ben de pressa, les coses s'havien de resoldre, el teu esperit complidor frisava justament per "complir" amb el que fos. De vegades, jo creia que, a algunes qüestions, els va bé de reposar uns dies, perquè d'aquesta manera, t'adones de la seva dimensió real. En això tampoc no t'assemblaves gens a en Tarradellas que, segons deia no calia donar resposta a tot el que arribava: "si es tractava de quelcom important, ja insistirien".

La llista de records del teu tarannà és molt llarga, però n'hi ha un que té un valor per a mi molt gran: la teva disponibilitat quan algú et demanava ajuda. No feies distincions: tant et preocupaves pel veí, com pel Senador; per l'assistenta, per l'amic... Tot rebien de tu el teu suport i l'ajut que eren al teu abans, fins i tot de vegades en situacions que podien comprometre't; a tu això no et feia cap por. Si algú necessitava que l'ajudessis, ho feies. Així de senzill.

Joan, he volgut acomiadar-me de tu perquè no ens veurem més. La mort és estranya i misteriosa. Tu hi havies reflexionat molt. Jo també ho he fet darrerament, i rellegint alguns dels teus poemes m'adono que no només hem compartit ideals i projectes de vida.

Joan, ni tu ni jo no creiem en la vida eterna, no ens retrobarem. Però si és cert que cap persona no mor mentre algú en mantingui el record, tu estaràs sempre entre nosaltres

Maria Badia i Cutchet